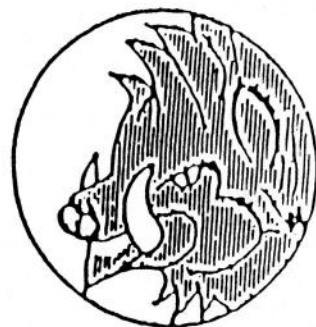


DE ONTMIJNER

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN DE
VERBROEDERING DER BELGISCHE ONTMIJNERS



Prettige Kerstdagen en Gelukkig Nieuwjaar
Joyeux Noel et Bonne Année
Merry Christmas and a Happy New Year
Frohe Weinachten und ein Gutes Neues Jahr



AFGIFTEKANTOOR : TIERVUREN
4DE TRIMESTER
DECEMBER 1991

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
BERGES A.
LIVINGSTONELAAN 22
3080 TIERVUREN

INHOUDSTAFEL

1. HERDENKING BIJ HET NATIONAAL
MONUMENT VAN STAVELOT, ZONDAG 22
SEPTEMBER
2. GEDICHT: AUX DEMINEURS
3. MEDEDELINGEN
4. BLUE LODGE (2)
5. MEDEDELINGEN
6. INTERVIEW MET MICHEL LEMAIRE
7. STAVELOT IN DE OORLOG 40/45
8. MOBILISATIERENTE 1939 - 1940

Herdenking bij het Nationaal Monument van STAVELOT, Zondag 22 september

Opnieuw kwamen de oude ontmijners in STAVELOT bij elkaar voor de jaarlijkse ceremonie bij het Nationaal Monument voor de Ontmijners. Hier staan de namen van onze 125 helden in het marmer gegrift.

De viering viel ietwat later dan vorig jaar en het weer was somber, maar toch konden deze factoren een groot deel van onze sympathisanten en leden er niet van weerhouden hulde te komen brengen aan hen die hun leven lieten voor de wedergeboorte van ons België.

Vooraleer de kleurige stoet zich op pad begeeft, houdt men een reunie op de binnenplaats van "HOTEL DE VILLE". Onder de aanwezigen bevinden zich Kolonel BERTIN, onze nationale voorzitter; Kolonel HOUBAILLE, Militair Commandant van de Provincie Luik; Majoor DE VUYST, de nieuwe Korpscommandant van de Ontmijningsdienst van de Landmacht, vergezeld van een delegatie van zijn eenheid; Mevrouw SEVRIN, peettante; Mevrouw GEORGE, weduwe van onze overleden voorzitter; Mevrouw DAUTEL, weduwe van een vroegere Korpscommandant en de Heer ALFF, voorzitter van de delegatie voor de Verbroedering van de 3de Genie uit Verviers. Deze laatste bracht ook een tiental leden mee. De 38ste en de 39ste lichting van de genietroepen vormden een contingent van heropgeroepen met 2 bataljons van de ontmijningsdienst. Ook de Zeemacht was hier aanwezig.

Deze menigte werd nog aangevuld met enkele gemeenteraadsleden van STAVELOT waaronder Eerste Schepen Georges MACQUET, die optrad als vervanger voor de verhinderde burgemeester; en ook een oude bekende: Michel LEMAIRE. De Gemeentesecretaris, de Heer REMY-PACQUAY, liet zich verontschuldigen. Verder hadden diverse folkloristische en patriottische verenigingen een groot deel van hun aanhang gestuurd. Opmerkelijk was weer de grote delegatie van de Brandweer.

Voor de oude ontmijners was het, zoals gewoonlijk, een ontroerend weerzien. Ze dachten terug aan de goeie en de slechte tijden die ze samen hadden meegemaakt, en met een zekere droefheid en weemoed herdachten ze hun gevallen kameraden. De delegatie uit Hainaut bracht ons het pijnlijk nieuws van het onlangs overlijden van hun voorzitter, Marcel HEUCHON, tevens lid van de Administratieve Raad van de Verbroedering.

De geestdriftige aankomst van Harmonie "L'EMULATION", geleid door Michel MALPAS, is het sein om naar de mis te gaan. Het is een goed gevormde optocht die zich richting kerk op gang trekt. Daar zal Deken SEVRIN naar aloude gewoonte, de kerkelijke ceremonie leiden opgedragen ter nagedachtenis van de slachtoffers van de ontmining.

Na de ceremonie plaatst Eerste Schepen MACQUET een rouwkrans bij het Monument voor de Slachtoffers van STAVELOT. Even later doet Kolonel BERTIN, voorzitter van de Verbroedering, hetzelfde. Kort daarop weerklinkt de melodie "Aux Champs", gevolgd door de Brabançonne die het definitieve einde vormt van deze ceremonie.

De stoet, met het muziekkorps voorop, begeeft zich naar het Nationaal Monument van de Ontmijners. Daar plaatsen de gezagdragers zich op een rij, waarna Harmonie "L'EMULATION" de ontmijnersmars inzet.

Na dit muzikaal intermezzo plaatst Majoor DE VUYST zich achter de microfoon, speciaal voor deze gelegenheid geïnstalleerd. Hij wendt zich tot de aanwezigen, zowel in het Frans als in het Nederlands, met de volgende woorden:...

Mr de Burgemeester,
Mr de Voorzitter,
Dames,
Heren,

Als nieuw KorpsComd van de ODLM beschouw ik het als een bijzondere eer om vandaag, en dit ter gelegenheid van onze jaarlijkse bedevaart naar het Nationaal Monument van de Ontmijners te STAVELOT, het woord tot U te mogen richten.

Ik heet U van harte welkom en dank U allen voor Uw aanwezigheid. In het bijzonder dank ik de Heer Burgemeester en de leden van het stadsbestuur van de stad STAVELOT voor hun medewerking en daadwerkelijke steun ten einde deze plechtigheid te kunnen organiseren. Het feit dat U hier zo talrijk tegenwoordig bent, getuigt eens te meer van Uw medeleven ten opzichte van hen die hun leven hebben gegeven voor het vaderland. Het is dan ook vandaag dat ons de mogelijkheid wordt geboden om even stil te staan ter nagedachtenis van onze gevallen makers.

Ondanks de evolutie van de techniek die het ontmi-jningswerk enigszins vergemakkelijkt, blijft het beroep vol risico's en hangt het leven dikwijls aan een zijden draadje.

Wat nu de activiteiten van de ODLM betreft, hier kan ik vermelden dat wij sedert Sep 90 3.137 opruimingsaanvragen hebben uitgevoerd waaronder 02 te STAVELOT. Hierbij werden 245 T oorlogsmunitie opgehaald. Gedurende eenzelfde periode werd eveneens 729 T Mun vernietigd en heeft de eenheid 442.000 Km afgelegd. Ter bestrijding van het terrorisme en het groot-ban-ditisme heeft onze eenheid 151 interventies uitgevoerd.

Om te besluiten zou ik nog eens de nadruk willen leggen op onze stevige vriendschapsbanden (welke bestaan) tussen onze voorgangers en de jongeren die aktueel in functie zijn. Ik durf dan ook te hopen dat deze relatie in de toekomst nog mag verstevigen.

Ik wens U allen nog een aangenaam verloop van deze dag.

Even later beginnen Dr. Roger PRIGNON, Adjudant Marcel LALLEMAND en de Heer Henri EECKHOUT aan het appèl der gesneuvelden. Deze lange lijst van slachtoffers veroorzaakt onder de aanwezigen ieder jaar opnieuw een ogenblik van diepe, plechtige overpeinzing.

Vervolgens leggen Kolonel BERTIN, Eerste Schepen MACQUET en de Heer Robert RAINOTTE een bloemenkrans. Tijdens de ceremonie wordt de "Last Post" ingezet, onmiddellijk gevolgd door een ontroerende versie van de Brabançonne.

Om de herdenking helemaal af te ronden worden er rookbussen aangestoken die onze Nationale Driekleur doen verschijnen. Niettegenstaande de slechte weersomstandigheden werden er toch verwoede pogingen ondernomen de rook zo goed en zo kwaad als het kon te verspreiden.

Eenmaal terug op de binnenplaats van "L'HOTEL DE VILLE" speelt Harmonie "L'EMULATION" een laatste aubade. Kolonel BERTIN neemt hier de gelegenheid te baat de Heer Michel MALPAS, dirigent van de harmonie, te bedanken voor de steun die zijn afvaardiging ons ieder jaar brengt.

De receptie, ingericht door de Stedelijke Administratie, leidt de aanwezigen naar de Kapittelzaal waar Kolonel BERTIN, die het woord neemt, de personen bedankt die de ceremonie die dag met hun aanwezigheid hebben opgeluisterd, en al degenen die hebben bijgedragen tot het vlot verloop van de herdenking.

In een paar woorden zegt Eerste Schepen MACQUET heel blij te zijn op deze Herdenkingsdag de Stedelijke Autoriteiten te mogen vertegenwoordigen en de genodigden te mogen verwelkomen.

Daarop overhandigt Kolonel BERTIN een prachtige schemerlamp, op een lege obushuls geplaatst, aan de Eerste schepen ter attentie van de Burgemeester.

De Heer Robert RAINETTE, Ere-Sergant van de Verbroedering, schenkt op zijn beurt Kolonel BERTIN een gedicht. Het werd geschreven en op perkament gezet door de oom van de Heer RAINETTE, Henri-Jacques PROUMEN, en draagt als titel "Aux Démineurs".

De Eerste Schepen nodigt alle aanwezigen uit langs de bar te passeren om de aperitief te nemen.

Ongeveer 100 personen gaan later nog naar herberg "SAINT REMACLE" om daar de traditionele maaltijd te nuttigen. Onder de aanwezigen: Eerste Schepen MACQUET en zijn vrouw, schepen LEMAIRE en de Secretaris van de CPAS. Zij vereren ons met hun gezelschap.

We feliciteren de waardin van de "SAINT REMACLE" met de kwaliteit van de klaargemaakte schotels. Even later overhandigt ze ons een telegram. Het is van Pierre DUMOULIN uit JALHAY, en luidt als volgt: "Opgehouden-Ben volledig bij U in gedachten".

Ceremonie geslaagd.

Vertaling: Y.Labeeuw

AUX DEMINEURS

Poème par Henri-Jacques Proumen.

O guerre, ô guerre folle, ô fléau des humains,
Lorsque tu t'abattis sur notre sol tranquille,
Tel qu'un gerfaut cruel que d'implacables mains
Lancent pour assouvir leur passion sénile,

Abominable rêve où des peuples trop vieux
Se complaisent encor, que de ruines fumantes
Tendirent leurs moignons au ciel fuligineux !
Las ! depuis qu'ont pris corps tes volontés démentes,

Que de jeunes fauchés ! Que de morts ! que de deuils !
Trop de larmes, de sang, ont abreuvé la terre.
Elle n'est plus qu'abri de millions de cercueils,
La déesse à la fois féconde, femme et mère !

O guerre inexorable, il ne t'a pas suffi
D'écraser nos blés d'or sous ta rude rafale,
Ni de jeter la mort, comme un sanglant défi,
Sur nos grandes cités. La fureur triomphale

Qui sourdait de ton flanc et grisait ton cerveau
T'a fait guider la main d'astucieux séides.
Faire la guerre est bien. Mais, par monts et par vaux,
Verser à tous la mort, par des engins perfides,

Est bien plus valeureux ! Et l'on vit des soldats
Miner le sol, la mer, les taillis et la plaine,
Dissimuler, pareil à de sombres appâts,
Ce qu'il fallait cacher. Pour assouvir ta haine,

Point d'humaine pitié ; pas de scrupule vain.
On faisait tout sauter, en tirant la ficelle.
Et quand la mort couchait, tout au fond d'un ravin,
Une vieille, un enfant, dans ta sombre prunelle,

La joie allumait son feu vif. Tuer quelqu'un !
N'importe qui ! ... Quand on fait la "guerre totale",
L'esprit ferme la porte au remords importun.
Le péril est partout, pour tous, dans un dédale !

La guerre est jugulée, et son livide front
Et son menton de gouge ont touché la poussière.
Mais ce qu'elle a caché demeure, hélas ! et, prompt,
Révèle, en éclatant, son ardeur meurtrière.

"Péril public !" dit-on. De courageux enfants
Issus du vieux limon de la Mère-Patrie
Ont surgi tout d'un coup. Ils ont crié : "Présents !"
Et fait leur lourde tâche au péril de leur vie.

"Vous exposez ainsi ! Voulez-vous bien finir !"
Disent les timorés. Mais vraiment, rien n'arrête
Les pionniers virils : vieux sang ne peut mentir.
Ils sont partis du bas ; ils iront jusqu'au faite,

Déblayant, décelant les sinistres engins.
 Parfois, pourtant, la mort les frappe en plein visage.
 Hardis les gars ! Morbleu ! Est-ce qu'on pleure ou geint,
 Quand on est fort et mâle et tout plein de courage ?

Des pièges, par milliers, ont été mis à nu.
 Et, chez les démineurs, monde obscur et stoïque,
 Le travail se poursuit, tenace, continu...
 Mais dans telle maison, une femme héroïque

Revêt, en frissonnant, ses longs voiles de deuil.
 Dans telle autre, un enfant, paré de serge sombre,
 Balbutie : "Papa !" puis n'ose, par orgueil,
 S'abandonner à la douleur où son coeur sombre.

O martyrs, ô héros ! que vos noms soient bénis
 Et que du Ciel clément la Sagesse ineffable
 Raigne vos pâles fronts de rayons infinis !
 Que, dans nos souvenirs, votre exemple adorable

Reste sans s'estomper ! Plus hauts cent fois, couchés,
 Que lorsque, parmi nous, s'écoulait votre vie,
 Vos visages sereins, de gloire empanachés
 Seront pour nous un pur symbole : la PATRIE.

DIVERSE MEDEDELINGEN

GOUDEN BRUILOFT

Op 19/10/91 vierden wij de gouden bruiloft van de heer en mevrouw Alberiek en Suzanne SCHACHT-HENDRYCKX (Sectie West-Vl.).

Onze oprechte gelukwensen.

MEDEDELING VAN HET NATIONAAL SECRETARIAAT

Uw VERBROEDERING kan slechts gepubliceerd worden met behulp van Uw bijdragen. Wij rekenen daarom ook op Uw begrip. De nieuwe lidkaarten zijn beschikbaar in uw respectieve secties. De bijdrage voor 1992 blijft vastgesteld op 300 fr. Hierna ter herinnering de verschillende rekeningnummers van de secties :

Nationaal	: 210-0257747-70
Brabant	: 000-0817353-31
Henegouwen	: 000-0181949-74
Luik	: 000-0790211-49
West-Vlaanderen	: 385-0062695-96
Oost-Vlaanderen	: 000-0150164-08
O.A.D.	: 001-1357579-43

Iedere bijkomende storting zal overgemaakt worden aan het Fonds George.

BLUE LODGE

(Zending van de ODLM in Irak van 03 juni tot 20 juni 91)
(Vervolg n°2)

De belangrijkste openbare gebouwen zijn bezet door Franse veiligheidstroepen. De opvallende punten worden zonder uitzondering door minstens één sectie bezet. De soldaten zijn constant druk bezig de verdediging van hun steunpunt te verbeteren. Zandzakken op daken en muuropeningen, overal prikkeldraad. Deze éénheden hebben Libanon meegemaakt.

We komen nu in een vallei die steeds breder wordt. De weg is zeer bochtig maar vlak. We doorkruisen het dorp SHELADIZA waar verscheidene hulpposten van het Rode Kruis werden ingericht. We bevinden ons nu in de Frans-Belgische sector. 10 kilometer verderop rijden we door het dorp SURI.

Nog een bocht, een kleine helling en we zien een radio-antenne en een vlag van het Rode Kruis; we bevinden ons in het basiskamp van de Belgen in Noord-Irak. Het is intussen 16.00 uur geworden. Vlak voor ons belemmert een imposante berg, de GALI BALINDA (1700 m), ons het zicht. Het Belgische kamp bevindt zich aan de uitgang van de GALI BALINDA-pas. Deze pas richt zich NNO naar Iran. Een weg loopt langs de flank van de berg naar het dorp SAVRA. Dit gebied is niemandsland. +/- 70 km verder in deze richting bevindt zich een Iraakse Pantserdivisie !

Eindelijk zijn we in ons kamp aangekomen ! We melden ons aan bij de Comd van het Belgische detachement, die ons in enkele korte bewoordingen laat verstaan dat we de hele reis voor NIETS hebben gemaakt en in ieder geval te laat zijn aangekomen ! Er is hier geen werk voor ontminners. De Fransen hebben alles al opgeruimd. "We hebben enkel mecaniciens nodig", zegt hij. "Zijn er mecaniciens onder u ?" "Neem dan maar het volgende vliegtuig terug richting België." Na deze koude douche herinneren wij hem eraan dat we ons ter beschikking moeten stellen van de Fransen en dat we wel zullen zien wat zij beslissen.

De Belgische verbindingsofficier bij de Franse Staf brengt ons naar het Franse hoofdkwartier, waar we de Officier ontmoeten, verantwoordelijk voor de ontminning : Commandant (Majoor) SANICHAM van het 17 Régiment du Génie Parachutiste (RGP). We waren niet weinig verbaasd toen we een klein kereltje naar ons toegestapt zagen komen met een nog afschuwelijker accent dan het onze. De verklaring hiervoor zouden we pas later vernemen; de man was van Laotiaanse afkomst. Hij had als Officier gediend in het Laotiaanse leger, trad vervolgens als buitenlandse Officier toe tot het

vreemdelingenlegioen en nam tenslotte de Franse nationaliteit aan. Hij genoot een groot prestige bij zijn collega's. Hij was op alle grote slagvelden geweest : BEYROUTH, TCHAD, MAURETANIE, IRAK. Hij ontving ons zeer vriendelijk, maar nadat we aan hem voorgesteld waren, bevestigde hij het ons reeds eerder gemelde slechte nieuws. Sedert een Franse Adjt-Chef in een mijnenveld de dood vond, was de Commandant niet bijzonder enthousiast meer om dezelfde lijn te volgen. Hij zei : "Het gerucht doet de ronde dat de Geallieerden zich weldra gaan terugtrekken. Waarom in dergelijke omstandigheden nog mensenlevens op het spel zetten ?" Nu was de douche pas echt koud. Alvorens af te druipen, gaat er ons echter een licht op. ONTMIJNER, ONTMIJNER, maar dat is toch niet echt onze specialiteit, hoe kunnen wij nu met z'n vieren dit onvoorstelbaar zenuwslopend en vermoeiend werk doen ? We maken Commandant SANICHAM duidelijk dat we het equivalent zijn van de Franse NEDEX (Neutralisation Destruction des Explosifs) ! Zijn oogjes beginnen te fonkelen. Hij kan ons binnen het Franse hoofdkwartier geen onderdak bieden. Hij kan zich morgenvroeg evenmin om ons lot bekommeren maar in de loop van de namiddag zal hij contact met ons opnemen. Er zijn misschien toch wel enkele plaatsen, waar onze hulp zeer welkom zou kunnen zijn. We keren terug naar het Belgische kamp.

We krijgen tent nummer 3 toegewezen. We stappen in ons voertuig en rijden er heen. Meteen zijn we omsingeld door een tiental kinderen. Opeens beginnen enkele kinderen luid roepend stenen te gooien, een oudere jongen heeft zelfs een stok in de handen en komt dichterbij. Op de grond kronkelt zich tussen alle projectielen door een slang van wel 30 cm lang, de dikte van een vinger en met een wit getinte kleur. De achtervolgde slang glijdt onder onze VW en op de hoogte van het linker voorwiel gekomen, richt zij zich op op haar achterstuk en haakt zich vast in de ophangingsstangen en verdwijnt definitief uit ons gezichtsveld. We hebben haar niet meer gezien !

We keren terug naar onze tent. Binnen heerst een grote wanorde, twee bedden zijn bezet. We kiezen ons veldbed uit en beginnen ons te installeren. Na een zo bewogen dag dachten wij er slechts aan ons op ons gemak te stellen en vroeg te gaan slapen ! We zullen nochtans niet zo vlug de ogen kunnen sluiten. De veldbedden zijn rot ! We gaan op zoek naar muskietennetten, maar vinden er slechts drie, alhoewel we met vier zijn. Deze netten hebben betere tijden gekend, hun jeugdjaren dateren van Belgisch Congo ... ! We nemen onze gamellen en begeven ons naar de keuken voor het avondmaal ! De Adjunct Officier van kamp B belast met de veiligheid legt ons uit dat binnen het kamp tussen het puin nog enkele niet ontplofte granaten liggen, zonder gevaar evenwel, vermits zij niet ontploft zijn gedurende de afbraak van de bunker waarin zij lagen ! We begeven ons ter plekke en zien hier en daar een ogief of een bodem van Russische 130mm artillerieprojectielen, opengescheurde of uiteengereten hulzen en niet afgeschoten 60mm mortierspringstof opduiken. We staan verbaasd dat deze munitie

nog altijd aanwezig is en dit na 15 dagen van permanente bezetting door de Belgen ? We zijn daarna gaan slapen met een iets rustiger gemoed, we hadden ten minste nog werk in het vooruitzicht. We zullen niet werkloos zijn.

05 juni - woensdag

Om 08.00 uur verzameling voor de Belgische Commandopost. De medische hulpposten die op verschillende plaatsen in de vallei geïnstalleerd zijn vaardigen enkele vertegenwoordigers af voor de dagelijkse briefing door de Commandant van het Belgische detachement. We vernemen er dat het de zoveelste dag is van onze aanwezigheid in IRAK, dat onze dierbare zieken op ons rekenen, dat we voorzichtig moeten rijden en dat we zeer binnenkort naar huis gaan terugkeren. Vooral dat er niets mag gedaan worden dat de gevoelige Koerden zou kunnen ergeren, irriteren, storen of prikkelen.

Profiterend van de aanwezigheid van een afgevaardigde van het hospitaal van SHELADIZA stellen we hem voor onze röntgenapparatuur (inspector) te lenen. Hij is zeer geïnteresseerd en vraagt ons naar het hospitaal te komen om onze uitrusting te installeren. Het is zo dat wij kennis maken met de chirurgische afdeling. Wij worden er vriendelijk verwelkomd. Als goede vertegenwoordigers van de Ontmijningsdienst van de Landmacht roemen wij de verdiensten van ons materieel. We sluiten een akkoord met het team dat zij ons in geval van nood zullen contacteren. We hebben een blik geworpen in de ziekenzaal, de veldbedden staan in verschillende rijen, ze zijn allemaal bezet, vrouwen, kinderen en enkele mannen naast elkaar. Het grootste gedeelte van de zieken is omringd door hun naasten. Het is een veeleer lawaaijerige atmosfeer. Buiten wordt een tent bezet door talrijke wachtende vrouwen, nog altijd vergezeld door een ouder of door één van de kinderen (het wantrouwen overheerst!)?

We keren terug naar ons basiskamp en, oh verrassing, een boodschap wacht op ons : de Commandant SANICHAM zal ons ontvangen in de Franse commandopost om 15.00 uur. Onze moraal wordt opnieuw stralend als de zon. Over de zon gesproken, een loden alles smeltende zon valt op onze schouders. We zweten weinig, het zweet heeft niet de tijd om te lopen. Dat is gevaarlijk, want we hebben niet het gevoel te zweten. Het is absoluut noodzakelijk minimum 5 à 6 liter water per dag te drinken. De waterflessen zijn gratis. De reserve is toegankelijk, het enige probleem is dat het water warm is (+/- 40°). Op deze temperatuur een weinig aangename vloeistof !

Het uur van het diner is gekomen, we nemen onze gamellen en precies op dat moment wordt ons een flash-bericht

overgemaakt dat onze onmiddellijke aanwezigheid in de operatiezaal van SHELADIZA vraagt. We haasten ons naar ons voertuig en leggen de 9 km in sneltreinvaart af. We worden door de volledige medische ploeg opgewacht. Een jonge man (15 jaar) ligt op de operatietafel, de linkerpols in een bebloede doek gewikkeld. Ter hoogte van het bekken bedekt een dikke druktampon een gapende holte. We maken ons materieel klaar (cassette en inspector). Alvorens te opereren moet de chirurg weten hoe de letsels aan de heup er uitzien. Het gaat om schade veroorzaakt door de ontploffing van een handgranaat. De jongeren en minder jongen vissen in de rivier met behulp van handgranaten ! Deze hier heeft zich niet snel genoeg van zijn granaat ontdaan en die is dan ook in zijn hand ontploft. Zijn hand is verdwenen en zijn bekken helemaal opengereten. Niemand onder ons heeft ooit het RX-materieel gebruikt op het menselijk lichaam, hoeveel pulse moet er gezet worden ? A la guerre comme à la guerre, de chirurg kent het gevaar van de RX. In Belgische operatiezalen wordt de RX ook gebruikt, dus ... vooruit maar. Een belangrijke parameter is de schootsafstand, het is noodzakelijk 40 cm in acht te nemen, maar wat te doen wanneer de gewonde neerligt en niet kan verplaatst worden ? Iemand zal de cassette onder de gewonde houden, iemand anders zal de RX-bron boven de zieke houden en een derde zal met de stem de bediener, die de RX-bron vasthoudt, richten : hoger, een beetje meer naar rechts, niet meer bewegen, niet meer ademen. De GO knop is ingedrukt, de pulsen zijn zeer duidelijk hoorbaar (tac, tac, tac, ...)! Snel ontwikkelen, één minuut daarna onderzoek van de foto ...! Verrek het is te donker, de huid is niet bestand tegen de RX. Nieuwe cassette, vermindering van de pulsen, klaar, tac, tac, ..., ontwikkelen, snel, de tijd dringt ! Onderzoek van de RX plaat, het is duidelijk beter, maar nog een beetje te donker volgens de chirurg die nog niet alle weefsels kan onderscheiden. Nogmaals een nieuwe cassette, bijstellen van de pulsen, herpositionering, niet meer bewegen, niet meer ademen, tac, tac, ... ! Ontwikkelen. Deze maal is de chirurg tevreden, de weefsels zijn zichtbaar, de scherven in de huid zijn goed zichtbaar, de breuk van de hals van het dijbeen is eveneens goed te zien en en ... ! Wij hebben het warm, een zekere malaise en tegelijkertijd een grote opluchting maakt zich van ons meester, ons materiaal is doeltreffend, het werd gebruikt, we hebben tot iets gediend, zelfs al hebben we geen munitie behandeld ... onze aanwezigheid zal zijn nut hebben gehad.

We zijn een beetje euforisch. In het vertrek naast ons zet het chirurgisch team zijn werk voort, de gewonde bij bewustzijn houden, zijn bloedgroep bepalen, enz... Een verpleegster komt naar ons en vraagt in alle onschuld de bloedgroep van ieder van ons. We reinigen ons materieel en keren terug naar het basiskamp. We komen een beetje te laat voor het avondmaal. Het zal niet de enige keer zijn dat we een maaltijd overslaan ! Wij vragen aan de 2Comd nieuwe dozen RX-films te willen bestellen want onze dotatie bij het vertrek was slechts 2 dozen, de bestelling wordt geregistreerd en zal per

fax naar België verstuurd worden via de Franse ST.

Eindelijk is het 15.00 Hr geworden, we zijn stipt op tijd ter plaatse. De Commandant verwelkomt ons aan de ingang van het Franse kamp. Als specialist OVOO (NEDEX) is er werk voor ons ! In de vallei die wij bezetten, zegt hij ons, zijn er meerdere door de Franse patrouilles gelokaliseerde plaatsen, waar zich niet ontplofte munitie bevindt. Wij volgen de hoofdweg en bereiken het eerste gemarkeerde punt, een watertoren. Meerdere mortieren, anti-tank raketten, enkele geweergrenaten. Laat ons een beetje verder kijken. We keren terug in het dorp SURI, op een klein pleintje tussen het hoge gras zien we enkele RPG 7 (anti-tank granaten). Sommige zijn beschadigd, andere nog intact. We keren op onze passen (wielen) terug. Tussen het dorp SURI en SHELADIZA liggen enkele gehuchten. In één van deze werd een Belgische medische hulppost geïnstalleerd, de bevolking bezet er alle bewoonbare lokalen. Aan de achterzijde van de woningen wordt een tuin die vroeger bebouwd was, overwoekerd door het onkruid en door een massa oorlogsprojectielen. Het is een echte warboel. Sommige munitie is zelfs verward geraakt in andere. Raketten liggen tussen mortieren (met spring-, rook- of lichtgevende lading), geweer- en handgranaten. Alle nationaliteiten gaan met elkaar om en voor één keer zonder discussie ! Enkele Engelsen vermengd met een paar Fransen en enkele Joegoslaven, allemaal verloren in die grote massa Russische munitie. Wij verlaten dit oord dat ons vele uren zal bezig houden om wat verderop te gaan kijken.

We gaan nochtans niet ver, minder dan 50 meter. In een plaats waarvan de toegang is afgesloten door gekruiste balken, bedekt een hoop mortieren de bodem tot op een hoogte van 0,90 meter. En dat is nog niet alles, er is nog een plaats ! Wij klimmen terug in ons voertuig en voorafgegaan door de Commandant SANICHAM rijden we enkele kilometers tot aan een verhoogde parking. Daar ligt de munitie op een rij zoals voor een inspectie. Wij vinden daar artilleriemunitie, mortieren, granaten en raketten. Deze munitie werd daar geplaatst door de Franse eenheden bij het opruimen van hun kwartier. Voilà, dat is de situatie, zegt ons de Franse Officier. Jullie hebben carte blanche, ik zal u enkel een dagelijks verslag vragen. Indien jullie iets nodig hebben, laat het mij weten... Wij bedanken de Commandant, we zijn tevreden.

We beslissen ons werk aan te vangen met de tuin want op deze plaats hebben we het meeste kinderen gezien. Meerdere families bezetten inderdaad de vertrekken die zich tegenover de munitie bevinden. Onmiddellijk na onze aankomst ter plekke en zelfs voordat we ons werk aanvatten, worden we omgeven door een tiental kinderen. We proberen hun te doen begrijpen dat ze niet welkom zijn ! Niets helpt evenwel en uiteindelijk laat zich een volwassene zien, die op basis van onze mimiek de kinderen wegjaagt met voor onze oren erg onaangename klanken. De jochies gehoorzamen echter zo slecht dat de volwassene de

moed laat zakken (zonder twijfel ten gevolge van de hitte ofwel was hij gehaast om terug te keren naar zijn siesta). Er moet gezegd worden dat er nog een loden hitte heerste en dit ondanks het reeds gevorderde uur, het was bijna 16.30 uur. Wij organiseren ons snel, één persoon die alle munitie zonder buis verwijdt en classeert volgens kaliber, terwijl de andere drie de andere munitie recupereren en sorteren, gewapend of zonder veiligheid.

Na 2 uur werken brengt een oude Koerd ons op een dienblad 4 glazen die haast overlopen met een soort brandende thee. We aanvaarden meer uit beleefdheid dan uit zin. We zijn verbaasd dat een zeer hete en bovendien nog gesuikerde drank toch zo goed de dorst lest. We bedanken de ouderling in gebarentaal en hernemen ons sorteren. Op een gegeven ogenblik zien we een kind dat ons twee mortieren aanbrengt, buis naar beneden gericht... Enkele ogenblikken later brengt een kleiner ventje ons twee andere mortieren. Het is tijd om orde op zaken te stellen. Een van ons vergezelt hen naar de plaats van hun vondst. Het gaat om een schutterskuil die gedeeltelijk gevuld is met afval. Tussen het vuil bemerken we nog enkele mortieren die wij recupereren. In de tuin schiet het werk goed op. Een stamvader is de omgeving gaan controleren op zoek naar iets, enkele minuten later roept hij ons. Hij toont ons iets tussen de planten. Voorzichtig begeven wij ons naar de aangeduide plek en zien een ontplooid parachute vastgemaakt aan een hendel... de rest is niet zichtbaar. Zeer voorzichtig verwijderen wij het gras...en...niets aan het eind van de handel, het gaat om de staart van een anti-tank granaat RGK43. In het gras vinden we een ontwapeningspen van een Italiaanse springmijn VALMARA. Dat maakt ons ongemakkelijk en zet ons tot nog meer voorzichtigheid aan terwijl we ons verplaatsen om de zo wat overal verspreide munitie te verzamelen. Als een pen wordt gevonden, betekent dat dat er nog ergens een mijn moet zijn ? Via gebaren proberen we ons te doen begrijpen, zonder succes, spijtig genoeg. We hebben ons sorteren beëindigd, op +/- 200 m2 hebben we 396 munities teruggevonden, voor het grootste gedeelte mortieren, Russische, Joegoslavische en enkele Engelse mortieren van 2 duim. 55 munities zijn zonder veiligheid.

Nauwelijks is ons werk gedaan of de Commandant SANICHAM, vergezeld door zijn escorte, maakt zijn opwachting. Hij is zeer tevreden met ons werk en laat ons weten dat we zijn vertrouwen gewonnen hebben. We raken het met hem eens een voertuig te krijgen om de munitie te evacueren. Tevens stelt hij ons een halve sectie genie als mankracht ter beschikking. Wij zijn blij met de steun, zo kunnen we ons organiseren voor 's anderendaags. Wij verliezen natuurlijk de soldaten die ons zo vriendelijk geleend werden geen ogenblik uit het oog. Een ontmijsner aan ieder uiteinde van de ketting (laden - ontladen). We keren dan ook tevreden van onze dag naar het kamp van SURI terug.

Iedere dag voor 18.00 hr, dienen wij verslag uit te brengen van onze activiteiten van die dag bij de Commandant van het Belgische detachement of bij zijn adjunct. Na deze warme dag nemen we onze gamellen en gaan naar de mobiele keuken. Warme soep, aardappelpuree, Vlaamse karbonaden, een goed avondmaal ! We slikken het eten veeleer door dan er echt van te genieten. Als drank is er warme koffie, lauw water uit flessen of tegen betaling blikjes bier of cola. Om het genoeg te hebben een koude drank te slikken zijn er twee oplossingen : de eerste, bevriend zijn met een lid van het medisch Pers dat beschikt over een frigo, of, tweede mogelijkheid, het kamp verlaten waar rondtrekkende verkopers permanent hun tent hebben rechtgezet; kostprijs van een koel blikje : 1 dollar. Voor dorstigen, zoals wij, loopt dit al snel op, maar dat kan een uitgedroogde keel niet schelen, zegt men !

De avonden brengen we onder elkaar door. We leren opnieuw kaart spelen, dammen of schaken. Elk detachement leeft teruggetrokken op zichzelf hoewel de sfeer zonder meer vriendschappelijk is. De omtrek van het kamp wordt bewaakt door de soldaten van de Genie. Een vaste post en een rondtrekkende wacht. De Fransen staan ons toe hun velddouche te gebruiken, voor ons is er een opening tussen 19 en 20 uur. Het water is altijd erg warm, juist één of twee graden beneden het onverdraaglijke ! We begrijpen gemakkelijk waarom, we wassen ons en kunnen dat niet te lang rekken, zo warm is het water. Wij zullen van de Franse installaties kunnen genieten gedurende ons volledig verblijf. Spijtig genoeg voor ons, zullen we tegen het midden van ons verblijf niet meer dagelijks van de douches kunnen profiteren. Dit ten gevolge van het vertrek van een gedeelte van de Staf, die de helft van de installaties heeft meegenomen, maar dat weten we nog niet op dit moment, ik loop vooruit in de tijd. Van zodra de temperatuur wat milder wordt, stellen we een grotere verkeersdrukte vast, zowel van automobilisten als van voetgangers.

Een stilte die wij niet kennen installeert zich geleidelijk telkens de nacht valt. De stilte wordt van tijd tot tijd verstoord door enkele buien van vuurwapens, het geluid van voertuigen die tegen levensgevaarlijke snelheid rondrijden, Allah is niet ver. De "Toyota" jeeps (zonder publiciteit te willen maken), bezet door 6 of 7 volledig gewapende mannen, verplaatsen zich langs de hoofdweg. Op grond van een akkoord met de Franse Commandant. De Koerden installeren controleposten zodra de nacht is gevallen.

Het is een mooie, zachte nacht. De hemel is bezaaid met sterren. Een verrukking voor de ogen, alle sterren die bij ons niet meer zichtbaar zijn ten gevolge van de vervuiling zijn daar wel te zien en schitteren tegenover de achtergrond van een inktzwarte hemel. De temperatuur is eindelijk aangenaam, 20 graden. We zijn ver van de enkele graden die waren

aangekondigd en als gevolg waarvan wij ons hadden beladen met uitrusting en slaapzakken voor een gematigd koude zone.

Tegelijk met het aangename worden van het leven duiken nieuwe geluiden op. Geluid van vleugels, gekraak op de grond. Ook de muggen verschijnen zodra de temperatuur zachter wordt, snel waar heb ik mijn citronella gezet (Iedereen stelt zich die vraag tegelijk). Het produkt ABL is niet erg afstotend, nauwelijks enkele tientallen minuten en hop, we meppen op de wangen, de armen, de muggen steken zelfs dwars door onze sokken heen. Het geluid van de muggen wordt echter overstemd door het vliegen van dikke schildvleugeligen die rond de lampen draaien. Hoewel deze citronella de insekten niet te zeer hindert, verwijdert ze op efficiënte wijze verf. Op de grond krioelt een wereld die we pas bemerken op het moment dat we gekrab voelen op onze broek of op een ander kledingsstuk. Het is meer dan tijd om te reageren, spinnen, kakkerlakken enz... banen zich een weg naar God weet waar en ontlenen daarbij een gedeelte van ons lichaam om er te geraken. Het is zo dat één van ons, terwijl hij een spelletje schaken bekeek, een klap op zijn schouder voelde. Met een snelle blik merkte hij een dier op, wel een handpalm groot, dat zich in beweging zette (galopperen zou een beter woord zijn) in de richting van zijn hals. Geen halve seconde te verliezen, hij deed onmiddellijk zijn vest uit, wierp ze op tafel en sloeg er overvloedig op, voor niets echter, de spin was zelfs niet dood, zij had namelijk een opening in de kledij gevonden en lanceerde zich met grote snelheid op de tafel. Maar het is haar beste keer niet geweest, want deze keer ontsnapte ze niet aan vier handen, gewapend met een leeg blikje.

Elke avond vooraleer in onze slaapzak te glijden deden wij dan ook een grondige inspectie op zoek naar ongewenste indringers, beestjes met 6 of 7 poten. De tenten waren permanent verlicht en vermits er geen lichtschakelaar was, nam de laatste vrijwilliger (die nog op was) de taak op zich de lampen uit te vijzen, zonder zich de vingers te verbranden. Goede nacht. Bzzz...Bzzz...Crac,crac,...

Wordt vervolgd

Vertaling : J. Depoorter

DIVERSE MEDEDELINGEN

OVERLIJDENSBERICHTEN

Met grote droefheid moeten wij u het overlijden van verscheidene kameraden meedelen :

Mr. HEUCHON, Voorzitter van de sectie Henegouwen, 05/09/91
 SECTIE HENEGOUWEN

Mevr. HEUCHON, Weduwe van Mr. HEUCHON, november 91
 SECTIE HENEGOUWEN

Mr. TACQUENIER
 SECTIE HENEGOUWEN

Mr. HONRAET
 SECTIE WEST-VL.

SECTIE HENEGOUWEN

Na het overlijden van Mr. HEUCHON, uw voorzitter, en na enkele leden van de sectie Henegouwen gecontacteerd te hebben, is Mr. DUBUISSON, rue Joseph Wauters 148, 7160 CHAPELLE-LEZ-HERLAIMONT, bereid gevonden uw contactpersoon te zijn.

De administratie van uw sectie zal plaatsvinden vanuit Tervuren door de Nationale Secretaris Mr. BERGES.

Alle suggesties zijn welkom bij de Nationale Voorzitter Mr. BERTIN, Drève de Champagne, 19 te 1190 BRUSSEL.

"Vers l'Avenir du 22.10.91"

Na 21 jaar ten dienste van STAVELOT te hebben gestaan, geeft Michel LEMAIRE de stok door !

Eén persoon die ontbreekt en de leegte overvalt u, heeft LAMARTINE ooit gezegd. In STAVELOT maakt Michel LEMAIRE deel uit van die personen waarvan men zelfs niet kan indenken dat ze op een dag niet meer ten dienste van allen gereed zullen staan. En nochtans, na 21 jaar deel uitgemaakt te hebben van de Gemeenteraad, heeft deze nederige en oprechte man beslist de stok door te geven.

"Men moet redelijk zijn, legt Michel LEMAIRE ons dadelijk uit. Ik voel mij ouder worden. En bovendien weet ik dat ik geen leemte nalaat, vermits ik in de persoon van Herman MAUDOUX een goede vervanger heb. Het is een man die van vele zaken op de hoogte is. Daar ik altijd een ploegman geweest ben, heb ik mijn opvolging weten voor te bereiden. In ieder geval heb ik nooit gedacht zo lang bij de gemeente te blijven."

- Precies, hoe is uw politieke carrière begonnen ?

Ik heb het gevoel mij bezig te houden met politiek van sedert ik nog een klein ventje was. Maar zelfs al waren er voor de oorlog bij ons thuis al verhitte debatten over Degrelle en het rexisme, is het toch pas na 1945 dat ik echt ben beginnen deel te nemen aan alle meetings die plaatsvonden in de regio. Ik ging naar alle politieke bijeenkomsten, van om het even welke partij, want alles interesseerde mij. Ik weet niet of dat te wijten is aan het feit dat ik mijn lager onderwijs niet heb kunnen beëindigen ten gevolge van de ziekte van mijn vader. Ik had een ontzettende honger naar informatie. Ik wilde de zaken begrijpen en er mijn mening over geven.

- U hebt zich uiteindelijk aangesloten bij de PSC ?

Toen was dat de Parti Catholique. Ik beken dat ik mijn partij niet gekozen heb. Maar in mijn familie was mijn grootvader katholiek en men kon zich zelfs niet inbeelden dat men deel kon uitmaken van een andere partij. Wat mij vooral interesseerde, nog altijd trouwens, dat zijn niet de politici, maar wel de mensen. Gedurende mijn hele politieke loopbaan heb ik altijd geprobeerd eerlijk te blijven en dus niet altijd ja te zeggen onder electorale voorwendselen. Ja zeggen en dan je woord niet houden, dat is het ergste. Ik heb er altijd voor gekozen oprecht te zijn met het risico hard over te komen.

- U hebt zich toch ingeschreven op een verkiezingslijst ?

M GODIN maakte deel uit van deze oprechte mensen. Hij is het die mij gevraagd heeft of ik niet op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen van 1971 wou staan, vermits ik toch al naar alle bijeenkomsten van het partijcomité

ging. Eerlijk, dat interesseerde mij eigenlijk geen barst. Ik verkoos het schaduwwerk.

Bij die verkiezingen had ik trouwens niet gedacht als onervaren neofiet een dergelijk pak stemmen te behalen. Zonder enige pretentie, ik was de revelatie van deze verkiezingen, want ik behaalde het dubbele van de stemmen van Joseph MOXHET, de toekomstige burgemeester. Ik werd dus vanaf dat jaar gemeenteraadslid van de meerderheid.

- U bent ook schepen geworden ?

Verbazingwekkend genoeg heb ik in die 21 jaar steeds deel uitgemaakt van de meerderheid in de gemeente. In dit kader ben ik achtereenvolgens schepen van Openbare Werken en dan schepen van Jeugd en Sport geweest. Vandaag en daar ben ik misschien het fierst op, beëindig ik mijn carrière en blijf ik zonder twijfel één van de zeldzame boeren in dit land die helemaal bovenaan stonden in de rangorde van hun gemeente.

- Wat is uw beste herinnering ?

Zonder twijfel is dat het behoud van COO in de gemeente STAVELOT. Ten tijde van de fusie van de gemeenten, ineengeknutseld door minister MICHEL, heb ik werkelijk gestreden om COO te behouden. Ik heb geen enkele vergadering gemist, die gewijd was aan dit dossier. Nochtans bestond het initiële project eruit LA GLEIZE en dus ook COO onder te brengen bij de gemeente TROIS-PONTS. Het is niet makkelijk geweest de autoriteiten te overtuigen. Maar met de andere toenmalige leden van de PSC zijn wij de beste strategen gebleken.

- Wat gaat u met uw vrije tijd doen ?

De tijd die ik niet meer besteed aan de gemeente ga ik wijden aan een van mijn andere passies, met name de jacht. Ik zal ook erevoorzitter blijven van de harmonie "L'émulation", een muzikale groep waar ik gedurende 30 jaar trombone heb gespeeld. Tenslotte ga ik misschien ook terugkeren naar nog twee andere passies : Waalse poezie en de geschiedenis en de stamboom van de inwoners van onze regio. Ik heb thuis honderden kilo's archieven die ik verzameld heb ofwel uit de gemeentelijke stukken, ofwel door in een notitieboekje te noteren wat de mensen me verteld hebben tijdens onze ontmoetingen. Ik heb reeds meerdere boeken over de eigendommen van STAVELOT geschreven, alsmede over de voorouders en de geschiedenis van SOMAGNE en AMERMONT. Ik heb ze geschreven toen ik waakte bij een koe die moest kalven. Nu ga ik ongetwijfeld wat meer tijd hebben om ze op te stellen. Gelukkig maar want tegenwoordig waakt men niet meer bij koeien vermits er apparaten bestaan die verwittigen...

Verzameld door Yves REINKIN

STAVELLOT TIJDENS DE OORLOG VAN 40/45

In de loop van de avond installeert een peloton mortiers van het 743^e tankbataljon zich in CHENEUX, met de duidelijke opdracht alle doelwitten onder vuur te nemen, die zich op de ROUTE DU VIEUX CHATEAU zouden bevinden. Vandaag vuurt dit peloton 45 obussen af, tot de 26^e zullen het er 600 worden.

Aan de AMBLEVE hebben geniesoldaten van het 1^e peloton, A-compagnie van het 105^e Genie, het bevel gekregen de brug op te blazen. Elementen van de 2^e en 3^e escouades met Sergeant MC KEEN proberen het doelwit te bereiken, maar ze worden telkens teruggeslaan. Wachten dan maar tot het donker wordt. Om 19 uur brengt de afbraakploeg van Kapitein RICE en Sergeant MC KEEN de met dynamiet geladen vrachtwagen zo dicht mogelijk bij de brug. Dan worden de explosieven bij pakjes van 50 pond (433,6 kg in het totaal) aangebracht, dit alles achter een rookgordijn dat werd opgetrokken door de artillerie. Gedurende 15 minuten worden er per minuut 2 rookontwikkellende obussen afgevuurd. De TNT-lading wordt snel op de eerste boog geplaatst. Wanneer het geheel tot ontploffing komt, heeft het schouwspel veel weg van "een Romeinse kandelaar". Hoe dan ook: wanneer de rook is opgetrokken blijkt er een gat van 20 voet (6 meter) te zijn ontstaan.

Intussen zijn de fusiliers van het 3^e bataljon van het 117^e aangekomen in RUY, aan de andere zijde van de heuvel. De K-compagnie vertrekt naar COUR, de L-compagnie bezet ROANNE en de I-compagnie trekt het bos in ten Noord-westen van STAVELLOT om er schutterskuilen te graven (individuele fox-holes) aan de top van de BORZEUX ten noorden van RENARDMONT.

Maar laten we eerst nog even teruggaan in de tijd om enkele ernstige gebeurtenissen toe te lichten. Even na de middag is de eenheid van KNITTEL op het toneel verschenen in het viaductkwartier van TROIS-PONTS. Ze begaat er afschuwelijke misdaden: een tiental burgers wordt koelbloedig afgemaakt, nog andere worden mishandeld. In totaal worden er 19 slachtoffers geteld in de sector van het viaduct en COO. Dan vertrekken deze SSers langs verschillende wegen en nagenoeg allemaal in Amerikaanse uniformen onder leiding van enkele bloeddorstige chefs zoals KOBLENZ en GOLTZ richting STAVELLOT. De stafcompagnie van GOLTZ bereikt omstreeks 15 uur MAZIERES en STER, waar zowel mannen als vrouwen worden tegengehouden en naar een schuur bij RENARDMONT worden gebracht. Ze worden neergeschoten en verbrand, terwijl hier en daar nog meer burgers worden vermoord. Achteraf zal men enkel in RENARDMONT alleen al 30 doden tellen.

Bij PARFONDRUY naderen de SSers via de weg van COO. De troepen worden gevolgd door gepantserde voertuigen. Mensen worden vermoord in hun huis en op straat, of worden bijeengebracht in de boerderij van de HURLETS en vervolgend geëxecuteerd. Tussen 15 en 16 uur worden er 23 burgers vermoord (PARFONDRUY zal uiteindelijk 26 slachtoffers bertreuren). 2 huizen staan in brand. Er zijn drie mannen nodig om kisten munitie tot aan de weg van TROIS-PONTS te brengen, waar ze zich dan stiekem uit de voeten maken. Het blijkt dat een 3^e kolonne langs de weg van TROIS-PONTS is opgetrokken, waar er ook nog enkele burgers op soortgelijke wijze worden afgemaakt.

Tegen de avond bereiken de slachters van RENARDMONT de boerderij van de BODSONS, waar ze op GIs van de A-compagnie stoten en zich moeten terugtrekken. Langs Duitse zijde vallen er één dode en verscheidene gewonden. Enkele Duitsers trekken naar de boerderij van de LOFFETS. Alle bewoners worden afgemaakt. Even later trekt een patrouille door SOUS-WERIMONT. Een escouade van de 2^e Compagnie trekt om 19 uur onder het bevel van KOBLENZ STAVELOT binnen ter hoogte van de zagerij van PERRON. Ze wordt gestopt door een voorpost van de Amerikanen (3^e peloton, A-compagnie). Daarop vermoorden de Duitsers dan onder het schreeuwen van "terroristen" 23 burgers die beschutting hadden gezocht in de kelder van de LEGAYES.

Tijdens de nacht worden er op het actieterrein van de A-compagnie infiltratiepogingen van de SS-troepenesignaleerd. Het zou een sinistere nacht worden, zowel voor de troepen als voor de bevolking, die de bossen invlucht of een onderkomen zoekt in één van de geïmproviseerde schuilkelders. Een aantal burgers verzamelt zich in collectieve schuilkelders, onder de eeuwenoude gewelven van de abdij of in de betere particuliere kelders.

Ondertussen steken nog enkele lichte Duitse voertuigen de AMBLEVE over bij PETIT SPAI.

20 DECEMBER

Door het afvuren van een lichtpijl merkt men in de vroege morgen een Duitse poging tot het bouwen van een N/E brug te STAVELOT, dichtbij de melkerij, snel op. De grenadiers van het eerste bataljon van RICHTER zijn er aan het werk. Een precieze tegenaaval van de artillerie vernietigt de aan de gang zijnde werken echter snel.

Tegelijk ontbrandt het front van STAVELOT overal. Op de weg van TROIS-PONTS, ter hoogte van de zagerij van de PERRONS, valt de sectie van KNITTEL (2^e compagnie van KOBLENZ) met pantsers en infanterie krachtig het koppelleton van de A-compagnie van het 117^e aan. De enige ondersteunende Sherman op deze plaats trekt zich bij de eerste tekenen van moeilijkheden terug en ook de GI's moeten een 50 tal meter wijken en daarbij enkele huizen ter hoogte van de RUE DE LA GARE prijsgeven. Een beetje later herbeginnen de SSers en vraagt de Luitenant FOOTE, aanvoerder van het 3^{de} peloton van de A-compagnie, artillerieconcentraties op zijn eigen positie.

De SS troepen zetten in Renardmont een aanval in op de kleine heuvel van het FORT, maar daar brengen enkele goed verschanste GI's hen in problemen. Een peloton van deze SS troepen probeert echter de heuvel te omsingelen langs het noorden en rukt in aanvalsformatie op tot boven RENARDMONT. Hun aantocht wordt waargenomen in de open weiden. Ze worden dan ook hevig gebombardeerd en zo tot stilstand gebracht. Een SS-patrouille, deel uitmakend van de boerderij van de LOFFET familie, waagt zich heel ver in de bossen van AIWES-FAS waar ze op Amerikaanse troepen stoot en minstens 1 man verliest.

Ten oosten van STAVELOT trekken belangrijke vijandelijke troepen zich samen op de zuidelijke oevers van de AMBLEVE en de WARCHE. Zij steken de brug van het dorpje WARCHE over, nemen CHEVOFOSSE in en vorderen door de bossen van BURTEAUMONT en langs de AMBLEVE tot in de buurt van CHALLES (tot op zo'n 400 meter). Deze doordringende aanval wordt tot stilstand gebracht door een artillerieversperring van houwitsers van het 118de te FRANCOCHAMPS en houwitsers op rupsen van het 400ste. Deze werden pas geïnstalleerd te BARONHEID en op de VECQUEE. Het 2de bataljon van het 117de zet zich te WAVREMONT in stelling langs de heuvelkam, en zuivert zowel de bossen en de hele noordelijke oever van de AMBLEVE stroomopwaarts richting CHALLES van vijandelijke elementen. Twee peletons worden er als voorposten achtergelaten. Niettegenstaande dit alles blijft het bruggehoofd van CHEVOFOSSE in handen van de SSers, en de hevige aanvallen op de top brengen ook hier geen resultaat.

De 2 bruggen van CHALLES en deze van BRESSAIX worden door het 2de peleton van de 105de genie als voorzorgsmaatregel gedynamiteerd.

Op dat ogenblik vallen in STAVELOT de grenadiers van RICHTER aan in een onafgebroken tempo, en dit om de oversteek van de rivier te forceren. Amfibievoertuigen steken het water over en worden uitgeschakeld zodra ze de rechteroever bereiken. De aanvallen volgen elkaar fanatiek op: zo'n half dozijn overdag. De grenadiers worden ondersteund door artillerie en door het vuur van enkele tanks waaronder een Konigs Tiger. Deze tank stond eerst in hinderlaag opgesteld bij de melkerij, en dan op de binnenplaats van het huis CRISNER. Deze mastodont komt enkel van tijd tot tijd in beweging om te vuren, maar verdwijnt dan heel snel en zoekt beschutting achter de muren. Toch slagen de anti-tank kanonnen erin deze tank onder vuur te krijgen en te immobiliseren. De bestuurders worden neergeschoten zodra ze proberen te ontsnappen.

De SS-troepen van RICHTER die zich als gedrogeerden in de strijd werpen, worden gek van woede. Vandaag nemen ze represailles en fusillieren ze verschillende personen te STOCKEU, de volgende dagen zullen er nog meer executies volgen. Zo veroorzaakt de SS tenminste 23 doden op de linkeroever van de AMBLEVE, zonder de slachtoffers mee te tellen die sneuvelen tijdens de gevechten zelf.

De Amerikaanse artillerie speelt een uiterst belangrijke rol in het afweren van de Duitse aanvallen: de schoten volgen elkaar zonder ophouden op. Aan de duizenden afgevuurde obussen door het 118de te FRANCOCHAMPS dient ook nog het niet te verwaarloosbare aantal schoten van de kleinere eenheden bijgeteld te worden. De mortieren van de D-compagnie van het 117de regiment infanterie-eerst geïnstalleerd op de top van de HAUTE-LEVEE, maar nadien afgedaald tot aan de voet ervan- schieten vandaag meer dan 1000 obussen af.

Door de onophoudelijke aanvallen over geheel het front van STAVELOT acht de Amerikaanse HQ het beter de F-compagnie van het 120ste regiment infanterie in steun te plaatsen van het 117de, om op het front tussen te komen daar waar de verdediging zou kunnen verzwakken.

Te WANNE stromen Duitse versterkingen van overal toe en daar vestigt zich dan ook het Hoofdkwartier van de SS.

Het 2de bataljon (SCHNELLE) van het 2de regiment pantsergrenadiers vordert gedurende de nacht van de 19de op de 20ste langs La VAULX-RICHARD en HENUMONT en steekt de AMBLEVE over te PETIT SPAI, op weg naar LA GLEIZE.

De artillerie van deze divisie komt dezelfde nacht aan langs verschillende wegen, maar vooral langs de oude wegen van RECHT en LOGBIERME. Zij neemt onmiddellijk posities in op de hoogtes van WANNE.

Op zijn beurt komt ook het 1ste regiment pantsergrenadiers van HANSEN te LOGBIERME aan. Enkele elementen van zijn 2de bataljon passeren in de voormiddag langs de brug van PETIT SPAI om zich in de richting van de weg langs de AMBLEVE te begeven. Zij gaan de groep van PEIPER achterna.

Maar tegenover deze Duitse troepen te MOULIN-DU-RUY, staat de groep LOVELADY (zo genoemd naar Luitenant-Kolonel LOVELADY, aanvoerder van de groep), behorend tot de Combat Command B van de 3de pantserdivisie. Deze bestaat uit: het 2de bataljon van het 33ste tankregiment, de E-compagnie van het 36ste regiment pantserinfanterie, allen op weg naar het front. Ze doorkruisen de linies van het 117de te ROANNE om 13 uur en even later die van de E-compagnie van het 120ste te ROANNE-COO. Om 14 uur 15 net voorbij ROANNE-COO in de grote bocht vernietigen ze een kleine Duitse kolonne van het 2de bataljon van HANSEN, bestaande uit een 155mm kanon op rupsen, een getrokken 155mm kanon, twee anti-tank kanonnen van 75mm en de beladen halftracks van de infanterie. Een beetje verder, te COO-BIESTER, ondergaan 2 Volkswagens en 5 vrachtwagens hetzelfde lot. De kop van de groep LOVELADY bereikt vervolgens onder het bevel van Majoor STALLINGS, de buurt van het viaduct. Na een korte schermutseling wordt die gezuiverd van enkele SS wachters. Ze passeren de viaducten naar STAVELOT en botsen er op het vuur van de aanvalskanonnen in PETIT SPAI. Ze moeten hun opmars stoppen. Er worden stevige wegversperringen opgesteld en de alle nodige maatregelen worden getroffen om de nacht op deze nieuwe steunpunten door te brengen. Ze zorgen er ook voor dat PEIPER geen contact meer kan krijgen met zijn achterhoede en afgesneden is van alle mogelijke bevoorradings. PEIPER is dan ook compleet ingesloten te LA GLEIZE.

Te TROIS-PONTS zijn de genisten van de 51ste genie practisch geïsoleerd in hun sector. Bovendien worden ze sporadisch bestookt door Duits artillerievuur. Zij krijgen nu versterking van de "All American" parachutisten van de 505 (82ste Airborne Division). De Amerikanen staan onder het bevel van Luitenant-Kolonel H. VANDERVOORT en vanaf 13 uur zijn ze volledig geïnstalleerd en zorgen bovendien voor de herstelling van de brug over de SALM. Dit was noodzakelijk om in de late namiddag, de 1ste compagnie (de E-compagnie) te kunnen laten oversteken die de posities gaat innemen langs de weg naar WANNE. Ze graven zich in op de heuvelkom boven het station en aan de rand van de bossen beneden AISOMONT. Op die manier sluiten ze de toegang tot PETIT SPAI volledig af. Net voor hun, te WANNE en AISOMONT, geven de pantsergrenadiers hun wapens nog een extra poetsbeurt om deze nieuwe indringers terug te kunnen drijven.

De namiddag van de 20ste schijnt te STAVELOT ietsje kalmer te verlopen. De laatste SSers die nog verspreid waren in de buurt van de rechteroever, meer bepaald in de leerlooierijen, zijn door de GI's geëlimineerd. Daarna spelen zich een aantal zaken af waar geen duidelijkheid over bestaat. Men ziet er de executie van een aantal in Amerikaanse uniformen geklede soldaten (GI's of SSers?), vastgebonden aan de populieren aan de rand van de vijver. Deze hoek blijft lange tijd een soort van infiltratiezone waarbij de kleine brug van CRESPIER, op onbegrijpelijkere wijze intact gebleven, door beide partijen gebruikt schijnt te worden. Herhaaldelijk worden er Amerikaanse soldaten gesignaleerd die zelfs tot NEUFMOULINS gaan. Aan de andere kant komen er ook SSers langs want op een dag nemen zij er op zeer listige wijze 2 Amerikaanse fusiliers gevangen in een huis vlakbij de rivier. Op een andere keer, een beetje hoger op de helling van het kasteel van ROCHETTES, liggen 2 GI's van het 2de peleton- een wacht en een slaper- in een loopgracht te observeren wanneer ze 2 mannen het bos zien verlaten. Een van die twee spreekt Engels en beweert een verdwaald Belgisch officier te zijn. Hij begint te praten terwijl de ander rond de loopgracht sluipt, een mitrailleur trekt en de twee GI's neerschiet.

Op de weg naar TROIS-PONT zet de sectie van KNITTEL zijn opmars opnieuw verder en dwingt zo het 3de peleton van der A-compagnie tot een nieuwe terugtrekking over zowat 100 meter, waardoor de commandopost te ROCHETTES een direct bedreigde zone wordt. Kapitein KENT reageert onmiddellijk en doet een beroep op het reservepeleton van Majoor SOLIS. Bovendien vraagt hij de zware mitrailleurs van de D-compagnie voor storingsvuur te zorgen, om de flanken van zijn positie te dekken. In de avondschemering infiltreren Luitenant O'NEIL en 3 soldaten op de rechterflank waar ze mijnen op de weg plaatsen, net voor de tanks. De mijnen brengen één pantser tot stilstand, de aanval is gebroken en het verloren terrein wordt terug ingenomen. Met het vallen van de duisternis neemt de Duitse druk wat af, en hiervan profiteren de SSers om zich opnieuw te verspreiden in de dorpjes PARFONDRIEUX, RENARDMONT en LES MAZURES. Ze gaan op zoek naar voedsel, want ze zijn werkelijk uitgehongerd. Het valt wel op dat er te STER geen SSers worden waargenomen.

De Amerikanen versterken systematisch hun achterhoede. De Shermans van het 740ste tankregiment plaatsen zich als reserve te RUY (LA GLEIZE), waar ze bij het 2de bataljon van de 120ste infanterie worden gevoegd.

Wordt vervolgd

MOBILISATIERENTE 1939 - 1940

Het K.B. van 13 September 1991 staat onder bepaalde voorwaarden de cumulatie van een mobilisatierente en een oorlogsrentoe toe. Dit K.B. werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 28 September 1991.

De gerechtigde moet tenminste gedurende een periode van 6 maand zijn dienst hebben volbracht en moet voor deze periode het statuut van gemobiliseerde hebben verkregen.

De uitkering van de rente is afhankelijk van de indiening van een aanvraag gericht aan de Administratie voor Vergoedingspensioenen, Jacobsplein 10, 1000 Brussel.

Deze rente gaat in:

- Op 1 Januari 1991, wanneer de aanvraag ingediend wordt voor 31 December 1991
- In de andere gevallen, op de eerste dag van de maand volgend op die van de indiening van de aanvraag.

VRIENDSCHAPPELIJK

13 SEPTEMBER 1991
Koninklijk besluit tot machtiging van de cumulatie
van een mobilisatierente met een oorlogsrente

BOUDEWIJN, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 12 juli 1979 houdende nieuwe maatregelen ten gunste van de slachtoffers van de vaderlandslievende plicht, inzonderheid op artikel 15, 4°;

Gelet op de wet van 7 juni 1989 houdende instelling van nieuwe maatregelen ten behoeve van de oorlogsslachtoffers, inzonderheid op artikel 25, 3°;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën;

Gelet op het advies van de Hoge Raad voor oorlogsinvaliden, oudstrijders en oorlogsslachtoffers;

Gelet op het advies van de Raad van State;

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie, van Onze Minister van Pensioenen en van Onze Staatssecretaris voor de Oorlogsslachtoffers en op het advies van Onze in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. In afwijking van artikel 15, 4° van de wet van 12 juli 1979 houdende nieuwe maatregelen ten gunste van de slachtoffers van de vaderlandslievende plicht, kunnen de gerechtigden op een oorlogsrente 1940-1945 de door dit artikel ingestelde rente genieten voor zover ze aan de volgende voorwaarden voldoen :

1° gerechtigde zijn, voor een periode van minstens zes maanden, van het koninklijk besluit van 20 februari 1975 houdende statuut van vergoeding ten gunste van de Belgische militairen die, tussen de verschillende fazen van de mobilisatie 1939-1940 dienst hebben volbracht; in geval van onderbreking, wordt die periode per maanden van dertig dagen berekend;

2° effectieve militaire dienst volbracht hebben tussen 10 mei en 28 mei 1940 of behoren tot één der categorieën opgesomd in de artikelen 6 en 7 van de wet van 24 april 1958 tot toekenning, onder sommige voorwaarden, van een pensioen aan de weduwen die na het schadelijk feit in het huwelijk zijn getreden met een gerechtigde van de wetten op de vergoedingspensioenen, tot het instellen van een strijdersrente en een gevangenschapsrente ten voordele van de strijders, de politieke gevangenen en de krijgsgevangenen van 1940-1945 en ter verwezenlijking van sommige aanpassingen inzake frontstrepes; worden geacht, behoudens tegenbewijs, aan de eerste van deze voorwaarden te voldoen, de militairen die, op de datum van 9 mei 1940, dienst, erkend in het raam van het in 1° bedoelde statuut, volbrachten.

Art. 2. Het voordeel van de rente voortvloeiend uit de toepassing van artikel 1 is afhankelijk van de indiening van een aanvraag gericht aan de Minister tot wiens bevoegdheid de vergoedingspensioenen behoren.

Deze rente gaat in :

— op 1 januari 1991, wanneer de aanvraag ingediend wordt vóór het einde van de derde maand volgend op die gedurende welke dit besluit in het *Belgisch Staatsblad* zal zijn bekendgemaakt;

— in de andere gevallen, op de eerste dag van de maand volgend op die van de indiening van de aanvraag.

Art. 3. Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 januari 1991.

Art. 4. Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Pensioenen en Onze Staatssecretaris voor de Oorlogsslachtoffers zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 13 september 1991.

BOUDEWIJN

Van Koningswege :

De Minister van Justitie,

M. WATHELET

De Staatssecretaris voor de Oorlogsslachtoffers,

P. MAINIL

De Minister van Pensioenen,

G. MOTTARD

Nationale Strijdersbond van België

Vereniging zonder winstoogmerken — Koninklijke Vereniging

Maatschappelijke Zetel : Kogelstraat 27 — 1000 BRUSSEL - Tel. (02) 512 85 00 - Postrek. 000-0027593-45

Afdeling :

AANYRAAG om RENTE van GEMOBILISEERDE 1939-1940

(aangetekend te richten aan het Bestuur der pensioenen, Jan Jacobsplein 10 — 1000 Brussel)

Ondergetekende vraagt de rente van de gemobiliseerde 1939-1940 aan.

NAAM
(in drukletters)

[illegible]

VOORNAMEN
(in drukletters)

[illegible]

Nationaal nummer :
(in te vullen door
het gemeentebestuur)

Jaar

[illegible]

nationaliteit: NL

wonende: _____ straat, nr _____

(in drukletters)

(postnummer van vroegere gemeente (nieuwe gemeente na de fusie)

Hierbij voeg ik een eensluidend verklaard afschrift van het laatste attest van begunstigde van het Statuut van gemobiliseerde.

Ik geniet een - geen (1) strijders- of gevangenschapsrente 1940-1945, Nummer :

Ik geniet een - geen (1) rente als burgerlijk oorlogsslachtoffer 1940-1945, Nummer :

geniet een - geen (1) rente van zeevisser van de oorlog 1940-1945, Nummer :

Ik bevestig op mijn eer dat deze verklaring oprecht en volledig is (zie K.B. van 31 mei 1933 op keerzijde).

Te , de
(Handtekening)

(1) Het onnodige schrappen.

Gelieve het hierboven vermeld nationaal nummer en het attest op de keerzijde door het **gemeentebestuur** van uw woonplaats te laten invullen.

Voorbehouden aan de Administratie der Pensioenen

Brevetnr. _____ Code : _____ / _____ Betalingswijze : _____

Aanvang : Jaarlijks bedrag : 540 F. Code « aard » :

Tenlasteneming : T.P. Borderelnr.

DOOR HET GEMEENTEBESTUUR IN TE VULLEN ATTEST.

Ondergetekende, Burgemeester van

verklaart dat de genaamde

voornamen

geboren te op

wonende : straat, nr

.....
(postnummer van vroegere gemeente) (nieuwe gemeente)

niet valt onder één van de gevallen van schorsing of verval, vermeld in artikel 53 van de wetten op de vergoedingspensioenen samengeordend door het besluit van de Regent van 5 oktober 1948 (Belgisch Staatsblad van 17 oktober 1948).

Te

De Burgemeester,
(eigenhandig ondertekenen).

Zegel van de
gemeente

KONINKLIJK BESLUIT VAN 31 MEI 1933

Artikel 1.

« Elke verklaring gedaan in verband met een aanvraag tot het bekomen of behouden van een subsidie, vergoeding of toelage die geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat is, moet eindigen met de woorden : « Ik bevestig op mijn eer dat deze verklaring oprecht en volledig is. »

« Indien de verklarende niet kan lezen of niet bij machte is te tekenen, drukt hij bedoelde bevestiging mondeling uit, hetzij voor de ambtenaar die de verklaring ontvangt, hetzij voor de burgemeester of diens afgevaardigde. »

« Met gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar wordt gestraft hij die wetens en willens een valse of onvolledige verklaring doet. »

« Indien hij, ten gevolge van dergelijke verklaring, een subsidie, vergoeding of toelage ontvangt, waarop hij geen recht heeft of waarop hij slechts gedeeltelijk recht heeft, wordt hij gestraft met de door artikel 496 van het strafwetboek voorziene straffen. »

Artikel 2.

« Hij die weet dat hij geen recht meer heeft op het gehele bedrag van een subsidie, vergoeding of toelage zoals in artikel 1 voorzien, is verplicht dit te verklaren. »

« Hij die dat niet verklaarde, en die een subsidie, vergoeding of toelage, of een gedeelte van een subsidie, vergoeding of toelage aanvaardt, wetende dat hij daarop geen recht meer heeft, wordt gestraft met de door artikel 508 van het strafwetboek voorziene straffen. »

Artikel 3.

« De teruggave van de ten onrechte betaalde sommen wordt ambtshalve gelast door de rechtbank bij welke de vervolging aanhangig is gemaakt. »

Artikel 4.

« Al de bepalingen van boek 1 van het Strafwetboek zijn op de door vorige artikelen voorziene misdrijven van toepasselijk. »

De Administratie der Pensioenen zal de uit hoofde van de rente van gemobiliseerde 1939-1940 ten onrechte uitbetaalde bedragen terugvorderen indien betrokkene reeds een rente heeft verkregen.